

„VERITATEM FACIENTES IN CARITATE”
SYMPOZJUM NAUKOWE Z OKAZJI 50-LECIA
WYDZIAŁU FILOZOFII KUL – 15-16.11.1996

Wśród wielu jubileuszy, jakie przypadły na rok 1996, jest do odnotowania złoty jubileusz Wydziału Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Jego świętowanie miało dwa etapy. Pierwszy miał miejsce w sierpniu, w czasie V Światowego Kongresu Filozofii Chrześcijańskiej (20-25 VIII 1996), zaś drugi w listopadzie br. (15-16 XI 1996).

Wydział Filozofii KUL odegrał w minionym pięćdziesięcioleciu w polskiej kulturze szczególną rolę. Dlatego jest potrzeba, by na kanwie relacji z listopadowego sympozjum krótko przypomnieć jego historię i wskazać na zasadnicze dokonania.

Powstanie Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim miało miejsce w 1946 r. Uroczyste otwarcie nastąpiło 10 listopada tegoż roku. Pierwszym dziekanem Wydziału był ks. prof. Józef Pastuszka. Wcześniej nauki filozoficzne wykładane były na Wydziale Nauk Humanistycznych. W r. 1949 utworzono na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej dwie sekcje: filozofii teoretycznej i filozofii praktycznej. W 1957 r. rozbudowano je w cztery specjalizacje: filozofii teoretycznej, filozofii przyrody, filozoficzno-społeczną i filozoficzno-psychologiczną. W r. 1981, w związku z reaktywowaniem Wydziału Nauk Społecznych, na Wydziale Filozofii pozostały dwie sekcje: filozofii teoretycznej i filozofii przyrody. Ta ostatnia w r. 1992 została poszerzona o ochronę środowiska. W r. 1996 na Wydziale utworzono nową specjalizację: matematykę o nachyleniu informatycznym. W ciągu 50 lat Wydział wydał 2871 dyplomów magisterskich, przeprowadził 325 przewodów doktorskich i 58 habilitacyjnych.

Wydział stał się podstawą do uformowania prężnego ośrodka filozoficznego, do stworzenia tzw. Filozoficznej Szkoły Lubelskiej. Czołowymi twórcami, a zarazem przedstawicielami tej szkoły są: prof. Stefan Świeżawski, prof. Jerzy Kalinowski, o. prof. Mieczysław Albert Krąpiec, ks. prof. Stanisław Kamiński, ks. prof. Karol Wojtyła, ks. prof. Marian Kurdziałek. Myśliciele ci nawiązywali do wielkich myślicieli starożytności: Platona i Arystotelesa oraz mistrza myśli średniowiecza: św. Tomasza z Akwinu. W swoich pracach badawczych podjęli źródłowe studia nad historią filozofii, połączone z wyostrożoną refleksją metodologiczną. W ramach Szkoły zostały podjęte i rozwijane podstawowe dyscypliny filozoficzne: metafizyka, antropologia filozoficzna, etyka, filozofia Boga i filozofia religii, teoria poznania, filozofia kultury, logika, metodologia nauk, metodologia filozofii i inne.

Filozofia uprawiana na KUL-u stanowiła realną alternatywę dla panującej w Polsce przez dziesiątki lat filozofii zideologizowanej, jaką był marksizm, a także dla różnych kierunków filozoficznych o orientacji scjentyistycznej i pozytywistycznej. Była to filozofia najbardziej zbliżona do mądrości, ogniskowała się wokół wiedzo-twórczego pytania: „dzięki czemu?” Ta wierność tradycji, połączona z wysoką refleksją metodologiczną sprawiły, iż ośrodek filozoficzny skupiony wokół Wydziału

Filozofii KUL uchodził za główne centrum dobrej, odpowiedzialnej filozofii. Stąd też ukuto nawet powiedzenie: „Od Berlina do Seulu filozofia tylko w KUL-u”

Listopadowe uroczystości złotego jubileuszu Wydziału Filozofii KUL rozpoczęły się w piątek 15 listopada w godzinach popołudniowych. W pierwszej części wystąpili dwaj współtwórcy szkoły lubelskiej: ks. prof. M. Kurdziałek i o. prof. M. A. Krapiec. Pierwszy mówił o początkach Wydziału Filozofii, zaś drugi swoją wypowiedź osnuł wokół pytania: „Czym jest filozofia klasyczna?” Obydwie wypowiedzi miały w dużej mierze charakter wyznań osobistych, chociaż zawierały także teoretyczne wątki merytoryczne. W drugiej części miała miejsce dyskusja panelowa, poprzedzona zagajeniem prof. J. Czerkawskiego: „Szkoła lubelska na tle sytuacji filozofii w powojennej Polsce” W dyskusji wzięli udział m.in. ks. bp B. Bejze, ks. bp B. Dembowski, prof. L. Koj, prof. A. B. Stępień, prof. Wł. Stróżewski.

Wieczorem w stołówce akaedmickiej odbyła się uroczysta kolacja, w czasie której doszło do towarzyskich, przyjacielskich spotkań i wymiany myśli między różnymi pokoleniami Szkoły.

W drugim dniu jubileuszowego sympozjum wygłoszono trzy wykłady. Ks. prof. J. Herbut mówił na temat: „Sprawa tzw. «pierwszej filozofii» w szkole lubelskiej” Prelegent nakreślił najpierw model tej filozofii, jaki postulowali przedstawiciele Szkoły. Następnie próbował ukazać w jakim stopniu ten model został przez nich zrealizowany. Drugi mówca – prof. S. Kiczuk, prorektor KUL, zajął się w swoim wystąpieniu zagadnieniem stosowalności logiki do filozofii w szkole lubelskiej, zaś trzeci – dr hab. W. Chudy mówił o sporze w szkole lubelskiej wokół podstawy i punktu wyjścia etyki. Wszystkie wykłady wzbudziły duże zainteresowanie wśród słuchaczy, co uwidoczniło się w dyskusji bezpośrednio po wykładach, a także w drugiej jej części, jaka miała miejsce w godzinach popołudniowych.

Bardzo ważnym punktem w programie sympozjum była celebracja Mszy św. w kościele akademickim KUL pod przewodnictwem ks. prof. Stanisława Wielgusa, rektora KUL. Ksiądz rektor w słowie wstępnym uwydatnił zasługi Wydziału Filozofii KUL dla Uniwersytetu, a także dla całej kultury polskiej. Myśli te rozwinął w homilii mszalnej ks. prof. A. Bronk.

Sympozjum lubelskie było nie tylko wielkim wydarzeniem naukowym, ale było wspaniałą okazją do wymiany myśli między zwolennikami filozofii klasycznej, a przede wszystkim dało sposobność do spotkania żyjących jeszcze mistrzów Szkoły z uczniami różnych pokoleń.

ks. Ignacy Dec